

laa for til 1ste Behandling, nærede jeg virkelig et vist Haab om, at det skulde kunne lykkes mig ved forenel Arbeide med Udvalget at komme til en Afslutning af forskjellige af de Forhold, som her ligge for; men jeg tilstaaer, at dette Haab er svundet aldeles ind, efterat jeg har seet ikke blot Betænkningen; men ogsaa de Forslag, der ere fremkomne der, thi de tyde mig paa, at det er en Umulighed at komme til en Overenskomst. Jeg tillod mig ogsaa ved 1ste Behandling at sige, at saaledes som de 4 første Paragrapher her laae for, kunde jeg ikke modtage dem, og da det ærede Udvalgs Fleertal hverken har villet tage Hensyn til mine Bemærkninger derom, eller vil tage Hensyn til de Forslag, der ere komne frem fra Mindretallet i Udvalget, og som gaæ i Retning af det, jeg ansaae for at være antageligt, saa staaer jeg desværre ligeoverfor disse 4 Paragrapher endnu bestandig med den Betragtning, at, som de foreligge, kan og vil jeg ikke tage dem. Og hvorfor? Fordi det er mere eller mindre udrevne Stumper af Lovmateriale, der ikke ligger for her til selvstændig Behandling, fordi de i disse almindelige Udtryk, hvori de staae, efter min Overbeviisning kun ere skikkede til at gjøre Skade og forhindre mange nyttige Foranstaltninger, medens jeg ikke paa nogen Maade kan erkjende, at de ligeoverfor det, der skal være Hovedgjensstanden for dette Lovforslag, og som ogsaa jeg vil tiltræde, nemlig den Hensigt ikke at aabne Udvei til at borttage mere Fæstjord, end der allerede er borte, og at fremme Selveiendom, at de, — siger jeg — overfor disse Diemed have nogen Betydning. Men dertilmod have disse 4 Paragrapher en ganske overordentlig Betydning overfor Landets hele oeconomiske Tilstand, og jeg siger, at det vilde være at svigte min Pligt, om jeg vilde give efter i dette Dieblik, netop naar der er Spørgsmaal om at komme over til en anden Maade at leve paa for Landeindomsbesidderne, nemlig ved at omskifte Fæstevæsenet med Selveiendom. Der siger jeg, at det er uforpærligt ikke at holde den Udvei aaben, som endnu ligger for til at kunne rette mange af Fortidens Feil og at kunne gjøre den hele Tilstand meget mere nyttig for det Almene, end det er muligt, naar man

giver Slip paa Bestemmelserne i disse Paragraphen. Jeg har imidlertid søgt, saa yderligt som muligt, at komme det ærede Udvalg imøde, men, som jeg bemærkede, man har afvist mine Forslag og derved avvist mig min Stilling. Hvad nu navnlig den første Paragraph angaaer, da erkjender jeg ganske vist, at det er af ikke stor praktisk Betydning, om den bliver vedtagen eller ikke, men netop fordi dette er saa, maa jeg modsætte mig, at man vedtager saadanne Bestemmelser som denne, uden at tage Hensyn til de Forhold, som have dannet sig under den tidligere bestaaende Tilstand; denne Bestemmelse gives der jo nemlig tilbagevirkende Kraft ogsaa paa de Fæstecontracter, som ere indgaaede før 1861. Det kommer mig ikke saameget an paa, at der undrages Fæstebondestanden Stykker til Opelskning af ny Skov, som det kommer mig an paa, netop i dette Dieblik, hvor man søger at stille de ældre Forhold fra hverandre, at holde Udveien aaben til at arrondere Eiendommene saaledes, at begge Parter dermed kunne være tilfredse. Jeg har i Kraft heraf tilbudt det ærede Udvalg at ville gaæ ind paa at have § 11 i Forordningen af 27de September 1805, som giver Tilladelse til at nedlægge Bøndergaard. Jeg har ligeledes henledet Opmærksomheden paa, at Forordningen af 8de Juni 1787 allerede var hævet for alt Fæstes Vedkommende, der er yngre end Loven af 19de Februar 1861, idet § 8 i denne Lov hæver Forpligtelsen. Men man har, som sagt, ikke fundet det nyttigt eller rigtigt at tage Hensyn til mine Bemærkninger i saa Henseende. Naar man nu desuden vil have § 10 i Forordningen af 27de September 1805 hævet, da have vi netop der et meget betegnende Exempel paa, at man ved at rive enkelte Bestemmelser ud af den Lovgivning, som de høre til, og have eller forandre dem, let kommer til at gribe forstyrrende ind i den Lovgivning, hvortil de høre. Den nævnte § 10 er nemlig, saavidt jeg skjønner, ikke Andet end en nødvendig Udvikling af hele Lovgivningen om Skoves Udskiftning, og jeg kan altsaa ikke paa nogen Maade, forsaavidt den ikke allerede er kommen til Anvendelse, gaæ ind paa at have den. Saafremt